

20 juli 2025

GOD WIL MET ONS VERDER... en hoe!

1 Samuël 16, vers 1 t/m 13

God wil met ons verder. God wil met u en met jou op weg door het leven. En met ons als kerk. En met deze wereld. *God wil met ons verder.* Daar gaat het over in deze preek. En in het Bijbelgedeelte wat wij hebben gelezen zien wij heel mooi wat dat betekent..., wat er van ons wordt verwacht... en hoe God in dit alles de leiding neemt. Maar laat eerst even dat thema landen in je hart: God wil met u, met jou, verder.

God wil met ons verder, maar daarvoor moest Hij wel eerst Samuël in beweging zien te krijgen. Want Samuël zat vast. Muurvast. Hij zat vast in zijn rouw. Zijn rouw om Saul. Koning Saul was weliswaar niet overleden, maar zijn koningschap was doodgelopen. Samuël had onlangs namens God aan Saul de boodschap moeten brengen dat het binnenkort over en uit zal zijn met zijn koning-zijn, omdat hij God niet had gehoorzaamd. Hij had zijn eigen route uitgestippeld en niet geluisterd naar de aanwijzingen van God. Saul had gekozen voor zijn eer en mogelijk ook voor de stem van het volk. Samuël rouwt. Rouwen heeft namelijk niet altijd met een overlijden te maken. Je kunt een rouwproces doorgaan, als je partner dement wordt. Een scheiding wordt vaak ook als een rouwproces beleefd. Maar ook als je vanwege ziekte of beperking niet meer kunt doen wat je zo graag deed, dan kan dat ook gevoelens van rouwen oproepen. Of als je hoop sterft, je hoop op genezing bijvoorbeeld, dat is ook een rouwproces. ... Nu, Samuël rouwt, omdat Sauls koningschap voorbij is. Samuël was eerst diep geschokt, zo vertelt ons het hoofdstuk hiervoor. Dat is een van de eerste rouwfasen. Hij had een hele nacht wakker gelegen en intens gebeden tot God, toen God hem dit had gezegd over Saul... en nu, nu kwam dat moment er dus echt aan dat Saul van de troon zou worden verwijderd.

Waarom rouwt hij daar eigenlijk om? Had hij zo'n goede band met Saul? Daar lees je eigenlijk niets over in de Bijbel. Was hij het misschien niet eens met Gods besluit om Saul af te zetten? Vond hij het niet eerlijk? Of was het gewoon een grote teleurstelling, misschien ook wel een stukje reputatieschade van Samuël zelf: *hij* had namens God het selectieproces geleid voor de nieuwe koning. In ieder geval: dit wat is gebeurd, is zo pijnlijk en had niet mogen gebeuren... en dat is precies de kern van rouwen.

En dan klinkt opeens de stem van God: 'Hoelang rouw je om Saul, die Ik verworpen heb? Vul je hoorn met olie en ga op weg.' 'Hoe lang denk je nog te rouwen...?' Weet u: met zo'n zin moet je echt heel voorzichtig zijn in een rouwproces. Het gebeurt maar al te vaak dat familie of vrienden het eigenlijk maar te lang vinden duren dat

iemand zich in een rouwproces bevindt. 'Het is erg hoor, maar je moet ook weer verder.' Of: 'maar er zijn toch nog zoveel mooie het leven, je moet er niet in blijven hangen hoor!' Of (nog erger): 'maar wij zijn er toch ook nog?' Zulke zinnen helpen vaak echt niet. Die zorgen er alleen maar voor dat de rouwdragende zich nog meer eenzaam voelt in zijn of haar rouwen. En toch, toch horen wij God hier tegen Samuël zeggen: 'hoelang rouw je om Saul, Samuël?' Want: *Samuël heeft volgens mij wat moeite om Gods weg te gaan, als je het mij vraagt.* Dat is misschien wel het probleem. Samuël heeft moeite om Gods weg te zien of te willen gaan. Want eerst had hij al zijn zonen aangesteld tot richters over Israël. (Daar ging het vorige week zondagavond over.) Samuël meende voor zijn eigen opvolgers te moeten zorgen, zonder God daarin te betrekken. God riep Samuël vervolgens op om het verzoek van het volk in te willigen en iemand tot koning te zalven in plaats van dat zijn zonen de leiding zouden nemen. En nu God een volgende stap zet – een nieuwe koning na Saul – lijkt Samuël daar weer grote moeite mee te hebben. Nu, wat er ook allemaal in hem omgaat..., God roept hem nu op in beweging te komen. Om op te staan, letterlijk en figuurlijk. Om verder te kijken *en met God mee te gaan.*

Soms hè, blijf je erin hangen... in het kijken naar wat er niet meer is. Of: naar wat er eigenlijk zou moeten zijn.

Hoe lang blijf je daarnaar staren? Ik zie dat gevaar wel eens onder christenen in krimpende kerken. Dan – en ik geef mijzelf er ook de schuld van hoor – hebben wij het er steeds over dat er niet meer zoveel mensen in de kerk zijn als vroeger. Of dat er dingen anders gaan dan voorheen. Of dat er dingen worden gemist. Nu is de Ichthusgemeente op zich niet zo'n klagerige gemeente hoor..., maar dat past dus

ook echt niet bij een gemeente. Je mag als kerk echt rouwen om wat niet meer is. Je moet situaties onder ogen zien. Je moet het niet overschreeuwen en doorhollen en verder gaan met allemaal nieuwe initiatieven. Je mag echt klagen en roepen tot God... *tot God ons roept: 'hoe lang nog blijf je rouwen..., sta op!'* Hoe lang nog? God wil je met deze vraag opwekken om met Hem verder te kijken... om met Hem verder te kijken naar wat Hij met ons voor heeft. ... Dat lijkt mij heel mooi voor als wij als gemeente de neiging zouden hebben om in het treuren en het gemaar vast te gaan zitten: opstaan! Steeds weer opstaan en verder kijken naar wat God met ons voor heeft. Maar misschien kan u of jij ook wel een eigen situatie bedenken, waaruit God je roept. Niet om het verleden, of de huidige omstandigheden weg te wuiven, te vergeten, net te doen alsof er niets aan de hand is... maar toch: *opstaan... en met God verder gaan.* Ook als het verleden niet meer terugkomt. Ook als de situatie niet lijkt te veranderen. Ook als je moet constateren dat de dingen nu eenmaal zijn zoals ze nu zijn. Toch: opstaan... en met God verder gaan, omdat God met ons verder wil en ons nieuwe dingen wil laten zien en wil schenken.

Nu, laten wij maar snel verder gaan met Samuël, die inmiddels is opgestaan...

Samuël moest opstaan, zijn hoorn met olie vullen en op weg gaan om een nieuwe koning te zalven. Zo ging dat: iemand kreeg olie over zijn hoofd uitgegoten als teken dat hij in dienst gesteld werd van God, als teken van Gods Geest Die op hem zal neerdalen en Die hem bekwaam zal maken. Maar *wie* moest Samuël gaan zalven? Ja, dat had God er niet bij gezegd. Het zal iemand uit Bethlehem zijn. Een van de zonen van ene Isaï. Maar welke zoon het dan precies zal zijn, dat kreeg Samuël nog niet te horen.

Je zou misschien zeggen: dat had God er ook wel bij kunnen vermelden, toch? Dat zou wat minder omslachtig zijn geweest. Maar als God een omweg met ons gaat, dan is dat vaak niet zomaar... en dat is zeker hier het geval bij Samuël. Want Samuël moest op een nieuwe manier gaan leren kijken, nu God hem riep om verder te gaan. En dat op-een-nieuwe-manier-leren-kijken gebeurt hier op deze 'omweg'. Aangekomen bij Isaï, stelt Isaï zijn zonen een voor een aan Samuël voor. Bij de eerste denkt Samuël gelijk de nieuwe koning te hebben gevonden: dit is 'ie! Maar nee. Uiteindelijk zal het zeven keer 'nee' zijn. Waarom dacht Samuël dat de eerste het gelijk zou zijn? Nu – als je de woorden van God tot Samuël hoort, dan begrijp je het waarschijnlijk. Vers 7: *de HEERE zei tegen Samuël: kijk niet naar zijn uiterlijk en ook niet naar de hoogte van zijn gestalte... Het is namelijk niet wat de mens ziet, want de mens ziet aan wat voor ogen is, maar de HEERE ziet het hart aan.* Weet u wat ik denk? Samuël zag in die eerste zoon een soort nieuwe Saul. Want die Abinadab, die was groot en imposant. Dat was 'ie! ... Rouwen is echt een heel proces. Je zou hetzelfde weer willen terugkrijgen. Samuël moest nog meer loskomen van het verleden... en anders leren kijken. *Met God mee leren kijken.* En – zo leert hij hier - God kijkt niet naar de buitenkant, naar een lookalike van Saul..., maar naar het hart.

Dat is wel iets moois hè? God kijkt niet naar wat voor ogen is. Niet de buitenkant, maar de binnenkant telt bij God. Het zou zomaar door wijze ouders gezegd kunnen worden tegen hun zoon of dochter die aan het rondkijken is: 'het gaat om de binnenkant hoor! Dat is het belangrijkste!' Het gaat om het hart, om hoe iemand denkt en voelt en luistert en is... en niet slechts om wat je ziet. God ziet niet aan wat voor ogen is.... Een prachtige boodschap voor in onze samenleving, waarin er flink wordt gefotoshopt om onze foto's wat mooier te maken voor Snapchat... en waarin snelle, flitsende reclames je moeten verleiden terwijl ze vaak de lading niet dekken. Een prachtige boodschap, voor als je in het afgelopen seizoen op school soms langer bezig was met de vormgeving van je presentatie dan met de inhoud. Maar God rekent je niet af op je presentatie, je uiterlijk, dat wat anderen van je zien en vinden. Het gaat om de binnenkant.

Dat is ook mooi om in de gemeente mee te oefenen. Ik zou zeggen: er is hier genoeg oefenmateriaal, want we vormen een bont gezelschap, wat betreft uiterlijk, leeftijd, kledingkeuze, manieren van uiten, humor, interesses, karaktertrekken. Maar christenen kijken daar doorheen, die kijken verder. Wij laten ons niet meenemen door ons oordeel over iemands uiterlijk, zijn of haar welsprekendheid, spontaniteit, zijn rugzak, haar kleurtje, afkomst, of iemands irritante dingen, nee, wij zoeken het contact met elkaar *van hart tot hart.* Want: *God ziet het hart aan.*

Maar toch nog een keer naar die tekst luisteren: *de HEERE zei tegen Samuël: kijk niet naar zijn uiterlijk en ook niet naar de hoogte van zijn gestalte... Het is namelijk niet wat de mens ziet, want de mens ziet aan wat voor ogen is, maar de HEERE ziet het hart aan.* Ik denk hè dat deze tekst nog meer wil zeggen dan 'God kijkt naar de binnenkant en niet naar de buitenkant'. Want zou die knappe, imposante Eliab, die eerste zoon van Isaï, een minder goed hart hebben gehad dan David? En Abinadab en Samma en die andere vier broers van David ook? Zou David echt vanwege zijn 'binnenkant' zijn gekozen door de Heere God? Ik wil best geloven dat hij het hart op de juiste plek had... en die mooie psalmen van hem geven ons ook een prachtig inkijkje in zijn hart..., maar in zijn hart zaten toch ook minder fijne dingen hoor? David heeft op een keer 200 Filistijnen gedood om indruk te maken op zijn schoonvader, mannetje als hij was. David heeft een volkstelling gehouden om te kunnen zien hoe groot en machtig zijn koninkrijk was. Hij heeft staan te gluren naar dat knappe buurmeisje dat stond te douchen. En hij heeft vervolgens de man van dat buurmeisje laten doden, omdat hij haar zwanger had gemaakt en nu in de problemen zat... David was een man naar Gods hart, maar of dat hart van David zelf nu zo zuiver was...? Jezus zei eens heel scherp tegen Zijn leerlingen *uit het hart van de mensen komen voort kwade overwegingen, overspel, ontucht, moord, diefstal, hebzucht, allerlei kwaadaardigheid, bedrog, losbandigheid, afgunst, lastering, hoogmoed, dwaasheid* (Markus 7:21):. De Bijbel geeft niet zo hoog op van onze binnenkant, van de inhoud van ons hart.

Dus: of de Heere God nu alleen tegen Samuël wilde zeggen: 'het gaat om de binnenkant en niet om de buitenkant'? Ik denk dat God meer wilde duidelijk maken aan Samuël, namelijk dit: *'Samuël, Ik kijk dieper dan wat jullie mensen kunnen zien. Mijn zicht reikt verder dan de oppervlakte. Ik kijk verder.'* God kijkt verder, kijkt dieper, kijkt anders dan mensen kijken. Je hoorde het eigenlijk al aan het begin van de geschiedenis, toen Samuël op pad werd gestuurd. Toen zei God tegen hem: 'Ik heb een koning voor Mij gezien onder de zonen van Isaï. God had die koning al *gezien*, terwijl Samuël nog op pad moest. Want God kijkt verder, kijkt anders, kijkt dieper. Samuël en ook wij moeten niet alleen leren om niet naar de buitenkant te kijken..., maar wij moeten ook leren om met God mee te kijken. God wil ons anders laten kijken. Dieper. Verder. En ons meer laten zien. Buiten je eigen blikveld om. Want het gaat er niet om: wat zie jij? Maar: wat zou God erin kunnen zien?

God wil met je op weg. Hij wil met je verder, zo begon ik de preek. Maar dat vraagt van u en mij om een wijde blik. Om ontvankelijk te zijn. Bereid om je door God te laten verrassen. Bereid om uit je eigen denkpatronen te komen. En om dieper te kijken dan de oppervlakte. Met God mee te kijken en je ogen door Hem te laten bijsturen..., dat vraagt natuurlijk wel wat van je. Het vraagt openheid. En voorzichtigheid met je eigen oordelen. Zo met God mee te kijken, dat vraagt vertrouwen. Verwachtingsvol zijn. Geduld ook wel eens. De Heilige Geest moet je erbij helpen. Samuël was dan ook niet bezig met een of andere talentenjacht. Nee, het was een Geestelijke (hoofdletter) zaak. Hij had een kruikje olie in zijn hand, als teken van de zalving met Gods Geest en aan het einde van de geschiedenis lezen wij dat David ook echt vervuld wordt met de Heilige Geest.

Ik denk niet dat christenen altijd betere ogen hebben dan niet-christenen. Maar ik hoop wel dat wij toch zullen opvallen door onze manier van kijken. Een open manier van kijken... Verwachtingsvol... Vertrouwend dat God aanwezig is en ons dingen laat zien... Zien wat voor mogelijkheden Hij ons geeft... Oog voor de kleine dingen, voor het kwetsbare ook... Door de grote, oppervlakkige dingen heen kunnen kijken.... Zo met open ogen met God mee gaan..., dieper kijkend..., want God wil met ons verder.

God riep Samuël om niet te blijven zitten, maar om op te staan. God wilde met hem verder. En Samuël moest daarbij leren om dieper te kijken dan de oppervlakte, dan wat hij op het eerste gezicht zag. En - dat is de tweede les die wij meekrijgen: *Samuël moest ook leren loslaten, nu God met hem verder ging.*

Samuël moest leren loslaten, want tja, het zat hem niet mee. Zeven zonen hadden zich voorgesteld, maar ze waren het alle zeven niet. Zijn ze dat allemaal dan? Nee, er is er nog eentje. Een kleine jongen, het nakomertje, die nog niet zo erg meetelde. Nou, zo wordt hij misschien wel geschetst soms, maar David mocht er ook zijn hoor! Hij was rossig, had mooie ogen en was knap om te zien, zo wordt ons in vers 12 verteld. Maar waarom dan uiteindelijk hij en niet een van zijn broers? Ik denk dat dit het was: Isaï had samen met Samuël tot zeven geteld. Zeven zonen. Nu, zeven, dat is in de Bijbel het getal van de volheid. Zeven dagen vormen een volle week, zeven staat voor alles wat is. En acht, dat betekent: een nieuw begin. En dat is hier het geval. Het bleek – tegen alle verwachting in – die achtste te zijn... 'Als de mens is uitgeteld, krijgt God de ruimte.', zo zei eens iemand. God gaat verder, waar mensen uitgeteld zijn. Ik denk dat God dit wilde laten zien: dit gebeuren hier is niet een menselijke keuze. Want David was niet de voor-de-hand-liggende kandidaat voor het koningschap. Nee: God maakt een totaal nieuw begin. Waar mensen zijn uitgeteld, of de tel zijn kwijt geraakt, daar gaat Hij verder. Gods weg is zo verrassend anders dan wij zouden bedenken. Je ziet het heel de Bijbel door. God roept een wat oudere man, Abraham, samen met zijn vrouw. Een kinderloos oud echtpaar wat de toekomst moet gaan vormen, wie verzint het? De Heere God. En dan later: het volk Israël, een onbeduidend volkje, een slavenvolkje, wat Hij bevrijdt, beschermt, waar Hij al Zijn liefde aan geeft... En steeds weer tussendoor neemt God mensen in Zijn plan op, die wij niet hadden gekozen: Rachab, een prostituee. Ruth een asielzoeker. De moeder van Samuël: een kinderloze en gepeste vrouw. Batseba een kwetsbare gebruikte vrouw of een meesterverleider zeg het maar... Al deze namen prijken in de galerij der groten die de lijn van de Bijbelse geschiedenis vormen. Dat alles laat zien: *God* schrijft Zijn verhaal! God heeft alles in handen! God heeft de toekomst! Hij gaat Zijn weg! En als je door Hem meegenomen wil worden – want dat was het thema van de preek: God wil je meenemen - dan moet je alles van jezelf loslaten. Alles loslaten, zoals Abraham. Zoals Ruth. En zoals hier: Samuël. Wat hij zag, dat telde niet. God telde verder, waar zij uitgeteld waren en maakte een nieuw, onverwacht begin.

Met God leven, dat vraagt van je om je eigen kijk op de zaken los te laten. Dat vraagt van je om je hoop niet slechts te putten uit datgene wat je eigenlijk wel een beetje verwacht. Dat vraagt van je om je eigen zekerheden en je eigen berekeningen los te laten. God vertelde hier door de achtste zoon te kiezen: *Ik maak een*

nieuw begin. Ik ben niet afhankelijk van wat jullie menen of verwachten. ... Het is God alleen. *God* Die geschiedenis schrijft. *God* Die deze wereld niet loslaat. *God* Die redding brengt. Zoals Paulus ook later heel mooi in zijn eerste Korinthebrief schrijft (en dan citeert hij de profeet Jesaja): *wat geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en in geen mensenhart is opgekomen, dat is wat God bereid heeft voor hen die Hem liefhebben.*

Om het met een paar goed Nederlandse woorden uit de Reformatie samen te vatten: Soli Deo Gloria: alleen God de eer. Sola gratia: alleen de genade van God. Sola fide: alleen ons geloof, ons vertrouwen. Of zoals een van onze senioren altijd heel eenvoudig zegt, wanneer ik bij hem op bezoek kom: 'we moeten vertrouwen, dominee, dat is het'.

Samuël dacht bij de eerste zoon: 'deze is vast en zeker de gezalfde'. Er staat in het Hebreeuws: deze is vast en zeker de Messias. De Messias uit Bethlehem, daar ging het dus om... Gaan uw gedachten ook niet verder, naar die goede Herder, die ook door zijn eigen familie over het hoofd werd gezien..., de Heere Jezus? In Jezus liet God op het allermooist zien dat Hij het was Die de regie heeft in alles wat er gebeurt en dat Hij tegen alle menselijke verwachtingen ingaat met Zijn weg en met Zijn redding. En hier bij Jezus moet je dat-wat-je-ziet-wat-voor- ogen is loslaten..., je moet alles loslaten... en Hem al je vertrouwen geven. Daar kom het op aan. De rest is aan God. Daar zal Hij voor zorgen. Er is niets van ons bij. Maar er hoeft ook niets van ons bij te zijn.

Ik zat nu te denken hè: hoe kan ik de preek nu een beetje eenvoudig voor de kinderen samenvatten...? Misschien is dit wat: denk eens aan een gids...

Een gids is iemand die je de weg wijst en die je onderweg soms ook heel mooie dingen laat zien. Een gids heb je soms nodig als je in een vreemd land bent en als je toch iets wil gaan zien en te weten te komen van het land waar je misschien op vakantie bent. Nu, Samuël moest leren, toen hij op weg werd gestuurd om David tot koning te zalven: God is mijn Gids. Ik moet niet blijven zitten waar ik zit. Ik moet opstaan en met Hem meegaan. God wil dat ik verder ga in mijn leven... en dat ik met Hem verder ga. Want Hij is mijn Gids. En deze Gids, de Heere God, leert mij goed te kijken en dingen te zien. Hij leert mij meer te zien dan ik zelf kan zien. Dat is het knappe van gidsen: zij laten je zoveel meer zien, dan je zou zien als je alleen bent. Nu, God wil dat je nog meer gaat zien in je leven: niet alleen de buitenkant van mensen, maar het hart van mensen. En niet alleen maar wat alle mensen denken en doen..., maar God wil dat je gaat zien en gaath ontdekken wat God doet... en dat God er altijd bij is... en dat Hij voor je zorgt en de weg weet. God wil zoveel van Zichzelf laten zien en van Zichzelf laten ontdekken in jouw leven. Goed met God meekijken dus! En.... echt op Hem vertrouwen. 'Alles loslaten', zo zei ik tegen de grote mensen. Helemaal op God vertrouwen. Zoals je ook op een gids onderweg moet vertrouwen.

God wil met je verder. Deze zomervakantie door. En alle dagen van je leven. Totdat de Gids, de Heere, je eenmaal op het mooiste plekje zal brengen: voor altijd bij God.